Praha-Ruzyně 507. Nemám však zájem o určování chytaného materiálu a jedinců, u nichž není spolehlivě známo, z kterého druhu byli vychováni.

K VÝSKYTU NĚKTERÝCH TEPLOMILNÝCH DRUHŮ Z ČELEDI NOCTUIDAE NA MORAVĚ (LEPIDOPTERA).

Jaroslav S t a r ý

Území jižní Moravy zaujímá významnou plochu z hlediska výskytu mnohých teplomilných druhů hmyzu ve střední Evropě. Některé z těchto druhů, které patří k prvkům stepní fauny, zde dosahují nejsevernější hranice svého rozšíření. Je to bezpochyby způsobeno také tím, že územím Moravy prochází hranice dvou zoogeografických zon eurosibiřské podoblasti, zony stepní, která zde představuje nejsevernější výběžky panonského distriktu, a zony listnatého lesa (Mařan, 1956). Jsou to právě stepní nebo lesostepní biotopy, význačné i po floristické stránce, kde se tyto teplomilné druhy vyskytují. Kasy (1961) uvádí, že existence takových biotopů je v dnešní době podmíněna zvláště některými edafickými a mikroklimatickými faktory. Mezi nejdůležitější edafické faktory řadí skalnaté podloží (zvláště vápenec), písčitou nebo štěrkovitou půdu s nízkým stavem spodní vody, popřípadě vysoký obsah solí v půdě. Z mikroklimatických faktorů jsou to především silná insolace na jižně exponovaných svazích a vysušující vítr, které jsou určujícími faktory pro stepní typy biotopů. V následujícím textu uvádím poznámky k výskytu některých teplomilných a pro podobné biotopy charakteristických zástupců čeledi Noctuidae na Moravě.

Scotia (Ochropleura) candelisequa (D. et Sch.) - Jako naleziště tohoto druhu na Moravě uvádí Skala (1912) Moravskou Třebovou a Mikulov. Druh jsem chytil ve dvou exemplářích v červenci 1964 na Hádech u Brna, odkud jej již také hlásí Gregor a Povolný (1950). Dalšími nalezišti jsou Nový Lískovec u Brna a vrch Čebínka u Tišnova, kde jej chytal J.Marek.

Epilecta linogrisea (D. et Sch.) - Motýl žije na stepních biotopech s písčitou půdou. Jeho výskyt na Moravě je sporadický. V literatuře je uváděn z okolí Brna (Skala, 1912). Také v ostatních částech ČSSR se vyskytuje, vždy však jen lokálně a jedno-

tlivě. Jako další naleziště uvádím Dubňany, kde byl chycen jeden exemplář 30.srpna 1962 (lgt. Elsner).

Conisaria leineri (Frr.) - Z území ČSSR jsou známy pouze lokality na Moravě. Jsou jimi Pavlovské kopce, Tavíkovice (Skala, 1912, 1936) a Třebíč (Růžička, 1937). Pochybný údaj o výskytu v Čechách nepovažuje Sterneck (1929) za směrodatný. Nález jednoho ♂ tohoto druhu 23.června 1962 u Mikulova (lgt. Marek) stejně jako vlastní nález jednoho ♂ 28.května 1964 u Horních Věstonic potvrzují Skalovy údaje z Pavlovských kopců.

Hadena irregularis (Hufn.) - Jde o typický druh suchých písčitých biotopů donedávna z Moravy neznámý. Teprve Povolný a Gregor (1946) jej zaznamenávají jako nový pro Moravu z Ratiškovic a Čejče. Mně je znám tento druh od Hodonína, kde jej chytal v červnu a červenci 1964 V. Elsner. Lokalita dobře odpovídá požadavkům druhu.

Perigrapha i-cinctum (D. et Sch.) - Tento jižní druh se vyskytuje koncem března a v dubnu hojně na mnohých stepních a lesostepních biotopech v okolí Brna a v Pavlovských kopcích. V literatuře jsou již záznamy o výskytu u Brna a Pouzdřan (Skala, 1936; Povolný a Gregor, 1948).

Hyssia cavernosa (Ev.) - Zdá se, že tento teplomilný druh počal pronikat na území Moravy ze sousedních jižních oblastí teprve v posledních desetiletích. Jde o druh se širokou ekologickou valencí, který není vázán jen na čistě xerotermní biotopy. Jeho stanovištěm je i kulturní step (Hladký, 1964). Chytal jsem jej hojně u Horních Věstonic v Pavlovských kopcích a na mnohých lokalitách v okolí Brna.

Omphalophana antirrhini (Hb.) - Druh se vyskytuje na typických xerotermních biotopech často s vápencovým podložím. Z Moravy uvádí Skala (1912, 1936) tyto lokality: Mikulov, Klentnice, Tavíkovice a Hrušovany u Brna. Sám jsem jej chytal poměrně hojně 12. června 1963 u Horních Věstonic a 3.června 1964 na Hádech u Brna. Další mně známou lokalitou je údolí potoka Bobravy jižně od Brna (8.VI.1953, 1 ♀, 29.V.1954, 1 ♂, 9.VI.1963, 1 ♀, vše lgt.Marek).

Synvaleria oleagina (D. et Sch.) - Jde o jarní druh, vyskytující se společně s P. i-cinctum (D. et Sch.) dosti hojně a pravidelně na stepních a lesostepních biotopech v okolí Brna. Chytal jsem jej na Kamenném vrchu u Nového Lískovce a v údolí Bobravy. Je uváděn od Brna a Tavíkovic (Skala, 1912, 1936).

Apamea platinea (Tr.) - Je to druh stepních skalnatých biotopů, význačných svým vápencovým podložím. Jediná z území ČSSR v literatuře uvedená lokalita je Zadiel (Hrubý, 1964). Druh se vyskytuje dosti hojně a pravidelně v červnu na vápencových lokalitách v okolí Horních Věstonic v Pavlovských kopcích. Je znám též ze sousedního Rakouska a Maďarska. Bergmann (1954) uvádí několik nalezišť ze středního Německa. Z území Moravy nejsou doposud nálezy publikovány.

Calotaenia celsia (L.) - Typický druh suchých písčitých biotopů. Je uváděn od Bzence, Zábřehu u Ostravy a z Hádů u Brna (Povolný a Gregor, 1946). Dalším místem, kde se druh pravidelně vyskytuje a kde jsem jej též chytal, je okolí Hodonína.

Hoplodrina superstes (Tr.) - Druh žije na suchých biotopech převážně s vápencovým podložím. Jako jediné naleziště na Moravě uvádí Skala (1912) Brno. Druh se vyskytuje dosti hojně a pravidelně na Hádech, odkud patrně pochází i nálezy uváděné Skalou. Jeden ♂ byl též chycen na vrchu Čebínka u Tišnova (13.VII.1960, lgt. Marek).

Chloridea armigera (Hb.) - Tento druh patří do skupiny tažných motýlů, kteří k nám příležitostně přilétají z jihu, jejichž potomstvo však nepřežije naši zimu (Koch, 1961). V literatuře není zmínka o výskytu druhu na Moravě. Z Čech je znám pouze problematický nález housenek z Prahy (Sterneck, 1929). Na Slovensku byl druh zjištěn na větším počtu lokalit (Hrubý, 1964). V roce 1964 jsem chytil jednu ♀ 15.září u Hodonína. J.Marek chytil jednoho ♂ 16.září 1964 u Mikulova. Jde o nový druh pro faunu Moravy.

Porphyrinia purpurina (Hb.) - Gregor a Povolný (1949) shrnují dosavadní známá naleziště tohoto jižního druhu na Moravě. Jsou jimi Mikulov, Mohelno, Židlochovice a okolí Brna. Dále je druh znám z Pavlovských kopců (Gregor a Povolný, 1950). Sám jsem jej chytal v údolí potoka Bobravy a v okolí Hodonína.

Lygephilla lusoria (L.) - Vyskytuje se lokálně na stepních nebo lesostepních biotopech s vápencovým podložím. Z Moravy je druh uváděn od Mikulova, Klentnice, Tavíkovic a z Pavlovských kopců (Skala, 1912, 1936, Moucha a Povolný, 1953). Chytal jsem jej dosti hojně 21.července 1963 na Hádech u Brna.

ZUM VORKOMMEN EINIGER WÄRMELIEBENDEN ARTEN DER FAMILIE NOCTUIDAE IN MÄHREN (LEPIDOPTERA)

In meinem Bericht führe ich einige neue in Mähren liegende Lokalitäten der wärmeliebenden Eulenarten an, die als Steppenbewohner gelten. Die näheren Fundortangaben sind im tschechischen Text erwähnt. Ich füge auch die bisher bekannten Fundorte dieser Arten in Mähren bei. Zwei Arten (Apamea platinea /Tr./ und Chloridea armigera /Hb./)sind neu für die Fauna Mährens.

LITERATURA

B e r g m a n n A., 1954: Die Grosschmetterlinge Mitteldeutschlands, Bd. 4/2, Jena. G r e g o r F. a P o v o l n ý D., 1949: Další faunisticky významné a nové nálezy motýlů z Moravy, Čas.Čs.spol.ent., 46: 61-62. G r e g o r F. a P o v o l n ý D., 1950: Zajímavé nálezy některých motýlů v ČSR, Čas.Čs. spol.ent., 47: 166-168. H l a d k ý J., 1964: O výskytu Hyssia cavernosa v ČSSR, Živa, 12: 187. H r u b ý K., 1964: Prodromus Lepidopter Slovenska, Bratislava. K a s y F., 1961: Bemerkenswerte wärmeliebende Schmetterlingsarten in schon bestehenden und projektierten Naturschutzgebieten im östlichen Österreich, XI. Internationaler Kongress für Entomologie Wien 1960, Sonderdruck aus den Verhandlungen, Bd. 1: 519-525. K o c h M., 1961: Wir bestimmen Schmetterlinge, Bd. 4, Berlin. M a ř a n J., 1956: Nástin entomografických poměrů Československa, Acta Faun.Ent.Mus.Nat.Pragae, 1: 3-25. M o u c h a J. a P o v o l n ý D., 1953: Československé druhy rodu Ophiusa Ochs., Acta Ent. Mus.Nat.Pragae, 29: 24-40. P o v o l n ý D. a G r e g o r F., 1946: Nálezy několika pro Moravu nových nebo neobvyklých Lepidopter, Ent.listy, 9: 68-70. P o v o l n ý D. a G r e g o r F., 1948: Další příspěvek k fauně Lepidopter Moravy, Ent.listy, 11: 15-17. R ů ž i č k a A., 1937: Zajímavější druhy Macrolepidopter na Třebíčsku, Sbor.přír.klubu v Třebíči, 1: 28-33. S k a l a H., 1912: Die Lepidopterenfauna Mährens, Verh.naturforsch. Vereines in Brünn, Brünn. S k a l a H., 1936: Zur Lepidopterenfauna Mährens und Schlesiens, Arb.d.Abt.d.Landesmuseums, Brünn. S t e r n e c k J., 1929: Prodromus der Schmetterlingsfauna Böhmens, Karlsbad.